

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

<p>Szerkesztőség: Weisz Márk könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.</p>	<p>Előfizetési díj: Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Egyes szám ára 16 fillér. Megjelen minden vasárnap reggel.</p>	<p>Kiadóhivatal: Weisz Márk könyvkereskedése, hová az előfizetési és hirdetési díjak küldendők. Nyilttér petit sora 60 fillér.</p>
---	---	--

Karácsony.

Zimankós, havas téli időben köszöntött be karácsony angyala, csillogó aranylepleben — kezében a meglegedés kelyhével, melyet ajkunkhoz szoritunk, hogy annál több béke és szeretet lopódzon szívünkbe az Istenember örömműpén.

Levetjük földi gyarlóságunk mézét csak egy pillanatra, hogy az emberi lélek a maga földöntúli idealitásában köszöntse Karácsony magasztos ünnepét. Rövid időre távol tartjuk magunktól a rideg érdekhajszka küzködéseit, hogy annál inkább megértsük az isteni tant és rajongó szeretetünk annál inkább forduljon a betlehem-i jászol felé, ahol született az emberiség Megváltója, Isten fia — Jézus Krisztus.

Magába száll a bűnös, akit vétke miatt számkiűzött az egész társadalom és lelki gyötrelme közt ima száll ajkára, szemében köny csillog — a megbánás könye — mit az útjában eltévelyedett hullat esengve az isteni kegyért. S leszáll hozzá is Karácsony angyala, a szájalom és kegyelem legmagasztosabb isteni érzelmeivel, — s világosságot varázsol a sötét lélekbe, — jelezve, hogy az Ur még a vétkesnek is gondviselő atyja.

Magába száll a jámbor is, kinek

szívét nem rontotta meg az önzés, az érdek, a világ ezernyi emberi hitványsága.

Karácsonykor igyekszünk megszabadulni, levetni mindazt, ami az isteni tisztaság fogalmától eltávolíthatna bennünket, megtérünk — ajkunkon a szent igével, szívünkben ájtatossággal, áhitattal. S míg künn az elemi erők felkorbácsolva zúdulnak fel ellenünk, hogy néptelenné váljak az utcza, a tér: addig mi családunk körében, a jól fűtött kemence mellett, a boldogság egy elragadott sugarával tápláljuk lelkünket.

S örvendünk szívből a Karácsony ünnepének; az apró gyermekek vigan ugrándoznak a díszes, csillogó karácsonyfa körül és hálával gondolnak a Megváltóra, ki ennyi széppel, jóval lepte meg ártatlan szivecskéjüket. Ez a gyermeki boldogság egészen átragad lényünkre és együtt örvendünk, vigadunk a gyermeknéppel és boldogoknak érezzük magunkat, mintha egy pillanatra elvonná szemünk elől az isteni kegy a háborgó tengert, — az élet tengerét az ő Charibdiszeivel, zátonyaival s milliónyi vérengző teremtményeivel, — melyekkel oly gyakran találkozni vagyunk kénytelenek.

Boldogok vagyunk s nem tudjuk, nem vagyunk képesek fölfogni,

hogy lehet még ember, aki ne volna legalább oly meglegedett, mint mi.

Pedig van! Nézzünk le a pinczelakásokba vagy föl a padlásszobákba, s ki tudná még megmondani, hogy hová mindenüvé, ahol a fagyos hidegségben még egy kis fahasáb sem pattog a kályhában; ahol a száraz kenyéren kívül egyéb nincs a házban, ahol a gyerekhad nem ugrándozik vigan csillogó, aranyos-ezüstös díszű karácsonyfa körül, hanem a sötét, havas utcákon kóborol, csatangol és elmélázva néz be egy-egy ablakon, honnan a meglegedés világossága, fénye özönlik ki a rideg sötétbe, s érzi, hogy itt mindenki boldogabb, mint az ő kis ártatlan lelke, amely még sohasem tudott örülni, mert hisz — úgy látszik — róla még az Uristenke is meglegedkezett.

Istenem, hányan is vannak, kikre még Karácsony ünnepén se vár nyugalmas, kényelmes otthon, mert a nyomoruság, az inség még e szent ünnepen se szűnik meg. Ott ólalkodik, ott bolyong a küzdés mezején.

Ha így elgondolkozunk a világ sorja fölött, felsőhajunk: Oh bár senki se volna, kinek e szent ünnepen nélkülözni és szenvedni kellene!

Kezünket imára kulcsolva fo-lhászokodunk az egek Urához: Oh

TARUZA

Bűnhődés.

«Erdősfalva határában halva találtak egy fiatal leányt karácsony másodnapján»

A nap már nyugvóra hajlott, mikor az Erdősfalvára vezető országuton egy fiatal nő haladt tova siető léptekkel. A hó nagy pelyhekben hullott alá az ólomszürke felhőkkel . . . éles, metsző szél döngette a fákat . . . igazi téli nap volt, de a komor, szigorú fajtából való. Az utat befújta a hó, úgy hogy az ifjú nőnek ugyancsak kellett ügyelnie, hogy megtarthassa a helyes irányt. A kegyetlen, hideg szél könnyörtelenül tépdeste kopott kabátját és vörösrre csipte halovány arcát. Azonban sem a zord idővel, sem pedig a gyorsan reáboruló éjszakával mitsem törődött az ifjú utas.

. . . . Oh, mikor utoljára ment ezen az uton, mily másképp volt minden! Büszkén fölemelt fővel, aranyos reménységgel szívében ment ki a nagy világba

Jómódú szülők egyetlen gyermeke volt. Volt nyugodalmas, békés otthona, jó szülei minden kívánságát teljesítették . . .

Ő volt a ház korlátlan urnője, szüleinek szemefénye, mindené . . . És mégis elégedetlen volt sorsával. Kis falujának határa szűk volt magasra törő lelkének, kikivánczolt a nagyvilág zajába . . . Valami névtelen vágyódás húzta, vontá ki messzire a frissen pezsdülő életbe, — a nyüzsgő-forgó sokaságba . . . Ott, ott a boldogság! A fény a pompa, a lázas lüktetés, a szünetnélküli, lelkendező üzeshajtás, — ott, ott lehet ő csak boldog . . .

Már serdülő leány korában a fővárosról álmodozott. Így nőtt fel, e vágyakozás közepette . . . szünte álméletet folytatva. Gondos szülei nem is sejtették, — hogy mi megy végbe a csendes, ábrándos leány lelkében. Szobájába zárkózott órák hosszat és szavalt. Meg volt győződve arról, hogy valami isteni tehetség szunnyad benne, hogy nagy, híres művész nő lesz belőle valamikor . . . ott künn, a nagy világban. Gyermekekészszel gondolkozott, azt hitte, hogy az élet olyan, mint ő azt álmaiban lefestette. Merő poezis, csillogó ábránd . . . szappanbuborék.

És azután elment . . . bucsuszó nélkül . . . el a nagy világba . . .

Most visszajött . . . fáradtan, megtörtén. . . . Az élet iskoláját átküzdötte és minden küzdelemben egy darab illúzió, egy

álom, egy ábránd veszett el. A tündöklő, napfényes jövő csalóka délibáb volt csupán, most teste-lelke fáradt, pihenni vágyik. Hazamegy . . . nem várják föléli karok, tudja jól. Oh! mint fog lábaik elé borulni, kezeit csókolni, orcáikat könnyeivel áztatni . . . a megbánás könnyeivel . . . és ők meg fognak bocátani néki, hiszen egyetlen gyermekük . . .

Vége otthon van . . . ott a sarokház, az ő szülőháza . . . Mindjárt bemegy . . . rögtön . . . csak benéz az ablakon . . . hátha meglátja őket . . . akkor megjön a bátorsága . . . Arczát oda szoritja az ablaküveghez és forró lehelete felolvasztja a jégvirágokat . . . Karácsony este van . . . a barátságos szobában meleg fűnyt áraszt a függőlámpa . . . a kályhában vigan pattog a tűz . . . az asztalon piciny karácsonyfa. A karos székben édes apja ül és tenyerébe nyugtatja fejét . . . egy fehérhajú öreg asszony kis arczképet tart kezében és könybe borult szemekkel nézgeti, majd ajkához emeli és megcsókolja . . . Nem látja, hogy kit ábrázol a kép, de tudja érzi, hogy az ő képe az . . . Mikor elment, szülei egészséges boldog emberek voltak, kik életük delén állottak. Most? Két aggastyán, kik leszámoltak az élettel és fáradtan vonszolják magukat a sir

édes Istenünk, magyarok Istene, enyhítsd e nép sorát! Karácsony ünnepén, hogy ne legyen éhező, szűkölködő!

S akik tehetik, gondoljanak felebarátaikra, kiknek a sors csak megpróbáltatásokat, de oly szűken, vagy éppen nem juttat a boldogságból. A Megváltó meghallgatja imáitokat, ha igaz hivei vagytok és követitek tanait, melyeknek legszebbje: a jószívűség, a könyörületeség tana. Gondoljatok e szent napon hazátokra is! Nézzétek, mennyi vészszél szállt szembe, mennyi küzdelemből került ki diadalmasan, s mennyi keserűség, bűbánat érte már, — mégse tagadta meg sohasem Istenét, nem is hagyta el Istene soha, — most se fogja elhagyni.

Tegye meg mindenki, ami tehetőségétől kitelik; segítse, gyámolítsa szerencsétől elhagyott embertársait, hogy a Megváltó, a béke, a szeretet ünnepén ne csak álmodjanak a boldogságról, hanem jusson is nekik belőle valamicske!

Sima Ferenc levele Amerikából.

(Sz. H.) Sima Ferenc, az ismeretes demagóg, aki könnyelmű vállalkozásai miatt tengerentúltra volt kénytelen menekülni, hosszú hallgatás után ismét megszólalt.

Youngstown, Ohio államból kelt levelét korábban írta, mielőtt a szintén Amerikába vándorolt felesége és Hegyi plébános fölkerezte volna.

Sima Lipkay Kálmán dr. szegedi ügyvédhez intézte ezt a levelét, melyben rájogó szeretettel ír egy a feleségéről, mint Hegyi Antal plébánosról.

Sima Ferenc el van ragadtatva, hogy Hegyi plébános olyan jó barátja a családjának.

Sima szenczációs leveléből közöljük a következő részüket:

... S ha azt kérdezed, hogy én mint vagyok? Erre egy hosszú, kinos, hörgő sóhaj a felelet. Mielőtt még Amerika földjét tapodta volna lábam, már sokat szenvedtem. Beutaztam Dél-Oroszországot, Romániát, Bulgáriát, Törökországot, Kis-Ázsiát, Észak-Afrikát, onnan vissza Görög-, Olasz-, Francia- és Angolországot, míg végre hat

felé... Ki tette mindezt? Ő, az egyetlen leány...

Nincs bátorsága bemenni... Higgyék inkább, hogy meghalt, mintsem hogy így lássák viszont viruló szép gyermeküket... Megfordul és visszamegy azon az uton, amelyen jött... Megy, megy tovább... kiér az országutra... érzi, mint erőtlenednek el tagjai, nem képes már tovább küzdeni a hóviharral...

Csak egy percig pihenni, aztán megy vissza a nagy világba... a nyomorba... megbűnhődik vétkeért...

Ledől egy órákásra, csak egy percig pihenni... Tagjait jóleső zsibbadtság fogja el... mily édes itt pihenni a puha hóban... szemei elhomályosulnak... lehanyatlak... hull a hó... fehér takarót von az alvó leányra... hull a hó szakadatlanul...

Oh, ha ott fön, a zajos fővárosban, az a meggondolatlan fiatal ember tudná, mi következménye volt az ismeretlenségnek, — vajjon boldognak érezné-e magát Karácsony ünnepén?

Davidovits Margit.

hónapi barangolás után kijöttem Amerikába.

Két esztendeje, hogy eljöttem Magyarországról s másfélsztendeje vergődöm Amerikában. E szabadság földjének gunyolt, sivár, rideg világában, hol az intelligens kivándorlott meghalhat éhen, ha angolul nem tud. Majdnem ott álltam már, hogy elmegyek gyárba, bányába dolgozni, de irtózom a nyers munkától.

Mily borzasztó itt az uri ember helyzete! Főképp, ha angolul nem tud és irodai munkára nem alkalmazhatják.

Tudod, hogy én angolul egy szót sem tudtam, mikor kijöttem s mily gazdag a beszélő képességem magyar nyelven, épp oly szegény, szinte érzéketlen vagyok az idegen nyelvek iránt.

Nevem után itt a magyarok rokonszenvvel fogadtak. Biztattak, hogy kezdjek valami üzletet. Itt az nemcsak, hogy nem szegény, de természetes, hogy az ember valami üzlettel foglalkozzék. É tekintetben mesés dolgokat írhatnék. Befogtam egy-egy angolul tudó magyarral több dologba, de nem volt szerencsem, sőt nyomon kísért hagyományos péchem. Végre lapot alapítottam. Elvesztettünk három hónap alatt háromezer dollárt. Mert itt őrlött drága a munka. Egy szedő kap egy hétre 40–50 frotot. De még akkor szemtelen, ő az ur, ő akar dirigálni és akkor teszi le a vinkelet, mikor neki tetszik. S nem szólhatsz neki, mert ott hagy azonnal. Itt nincs fölmondás. S a milliomos és nyersmunkás az ur. Oh, ha ismernéd e két hatalom versenyt, bámulatos. Fogalma erről európai embernek nincs. Tapasztalataimról könyveket írhatnék, mely érdekesebb volna bármi érdekfeszítő regénynél: mert a való élet herkulesi harcza és versenye itt oly eleven, oly csodálatot keltő, hogy az ember szédül bele, mint a niararai vizesés láttára. Szóval a lappal elvesztettem itt mindenem anyagilag.

Ma már tudok némileg angolul s rövidesen elfogadhatóan írni és fogalmazni is fogok tudni.

Baj az, hogy az amerikai angol a szót nem mondja ki beszéd közben, hanem, mint itt szokás mondani, felét elharapja, felét lenyeli, az utolsó hangot pedig lenyalja az ajkáról. Roppant figyelmeztetésre van szükségem, hogy mindezt megtanuljam, ami nélkül itt nem létezhetek.

Most egy biztosító társasághoz hívnak. Azt hiszem elfogadom, ha csak Canadába nem megyek, ahova az angol kormány hiv telepítési területek megszemlélésére.

Itt 160 acra földet kap ingyen minden ember. A föld buja, gazdag. A termés értékesíthető. Canada angol birtok. Anglia telepíteni szeretne és alkalmas emberekre pályázik. Már a múlt évben kaptam ide meghívást, de egy szót sem tudtam angolul, nem kezdhettem semmibe. S azután családomtól elszakadva, nem bírok itt kezdeni semmi nagyobb dologba.

Megbántam, hogy elhagytam hazám.

Miért?

Bűnt követtem el?

Mit?

Hogy a jog és szabadság eszméje bennem a népszerűségben (?) idealizálódott, az erőszak és hivatalos hatalmi visszaélést túrni nem tudtam s ez talán tulságra ragadt.

Kit csaltam meg?

Kinek vettem el valamijét?

Nem áldoztam-e minden üdvömet, vagyonom (?), életem minden nyugalma a közügyért?

Oh, barátom! Végzetes dolgok történtek én velem.

De azért bánom, hogy eljöttem. Sőt mielőtt pereim elévülnének, még visszamegyek. Mert tapasztalataimat még politikailag is használni akarom hazámban.

Édes Barátom Kálmán! Nézz utánna ügyeimnek és írj!

A levél végén meleg szavakban veszt búcsút Sima Lipkaytól és a levél szélére még ezt jegyezte: Kisteleki Edét pedig ölelem.

UJDONSÁGOK.

Lapunk tisztelt olvasóinak és munkatársainak boldog ünnepeket kívánunk.

— **Uj járásbíró a szentesi bíróságnál.** A Szeless György volt albirónak táblai tanácsjegyzővé a szegedi kir. táblához történt behívása folytán Szentesen megüresedett állást a napokban töltötte be az igazságügyminiszter úgy, hogy Ujvidékről Csemegi Imre járásbíró helyezte át Szentesre. Csemegi Imre földink, néh. Csemegi Ignác m. kir. honvéd őrnagy fia, ki felelős szerkesztőnknek is unokatestvére. Azt hiszszük, hogy a szentesi intelligencia derék tagot nyer benne. Gratulálunk! Így most már a szentesi bíróságnál két járásbíró, — egyik: Gaál Sándor kir. táblai bíró rangban — és két albiró lesz.

— **Vadászat.** A helybeli vadásztársulat tegnap szombaton vadászatot tartott. Reggel fél 10 órakor kezdődött a vadászat az Eszes-féle gözmalmon túl való földrészekben. Vadászat után a társulat tagjai Réti Ferencz tanyáján gyűltek össze a szivélyes házigazda meghívása folytán ebédre, hol is a párolgó paprikás jól esett a fáradt Nimródoknak.

— **Helyreigazítás.** Lapunk m. heti számában azt írtuk, hogy Kovács János ügyvéd a «Tiszavidéki takarékpénztár»-ral szemben pernyertes lett és így a nevezett takarékot 23.000 koronáig marasztalta a kir. törvényszék. Most illetékes helyről ezt a hírünket helyreigazították oly módon, hogy a takarékot nem 23 ezer, hanem csak 10.169 korona és 96 fillér és ennek 1902. évi május hó 13-tól számítandó 5%-os kamataiban és 300 korona perköltségben marasztalták oly módon, hogy ezen összeget a nevezett takarékbírói letétbe tartozik helyezni, még pedig azért: mert a «Tiszavidéki takarékpénztár»-ral szemben meg Kovács János ügyvéd van marasztalva 10.148 korona tőke s ennek 1900. évi június hó 15-től járó 5%-os kamatai és 484 korona perköltségben és így az esetben is, ha az első bíróság ítélete helyben hagyatnék, még Kovács János tartozik fizetni a «Tiszavidéki takaréknak» 600 koronát.

— **Gazdasági előadás.** A csongrádi állami elemi iskolai tanítótestület ismét megkezdte szokott gazdasági előadásait. Az első előadás ma délután 3 órakor lesz a központi iskolánál. Az előadás tárgya: «A régi szőlők felújítása, s új szőlők telepítése» lesz. Az előadáson megjelenők között «A bor helyes kezelése» című munkának 20 példánya ki fog sorsoltatni.

— **Elhalasztott választás.** Szarka Lajos IV-ik jegyző eltávozásá következtében megüresedett jegyzői állásra Tasnády Imre főszolgabíró úr a f. hó 22-iki községi közgyűlésre tüzte ki a választást; azonban ugyanazon a napon tartják meg a vármegyei évnegyedes közgyűlést Szentesen, minélfogva a jegyzőválasztást a f. hó 24-ikére halasztották el, ugyanakkor választják a fogyasztási adókezelőt is. Mint tudjuk a jegyzői állásra helyből három pályázó adta be kérvényét: L. Tóth József ki eddig is helyettesítette a IV-ik jegyzőt, továbbá László Ignác és Faragó Péter okleveles jegyzők. A fogyasztási kezelői állásra Horváth Mátyás pályázik.

— **Műkedvelői előadás.** Mint már lapunk multkori számában is megírtuk, a helybeli iparos ifjúság folyó hó 21-én az «Otthon szállodában» műkedvelői előadást tart; ezen előadásra a meghívók is szétküldettek, így egyet kapott szerkesztőségünk is. Mi mindig barátjai voltunk a felvilágosodottság és haladásnak, ennélfogva örültünk, hogy ezen kis társaság ismét életjelt ad magáról és sikerei számát egygyel szaporítja és a mi fő szellemét is műveli. Sajnos, hogy ezen örömlünkbe örömecepp is vegyült; olvasva a meghívót, hiába kerestük a «jótékonycél» szót nem találtuk!!! Mit jelentsen ez? Eddig hozzá voltunk szokva, hogy mindegyik műkedvelői előadás tisztá jövedelmét, vagy legalább jövedelmének egy részét jótékonycélra fordították és

ha jól emlékszünk, ezen társaság is máskor jótékonykezletre fordította tiszta jövedelmét. Pedig mily szép alkalom lett volna most ezen a hideg zord télen a szegény iskolás gyermekek felruházására néhány forintot juttatni, vagy pedig a helybeli állami tanítók által kezdeményezett leves osztáshoz hozzájárulni, vagy talán a helybeli szegények közt téli időben egy kis tűzrevalóra valót kiosztani. De nem folytatjuk tovább, hisz nálunk oly sok alkalom kínálkozik a nemes szívek jótékonyására. De reméljük, hogy a működvelő társaság meg fog felelni s nem fogja magát száradni hagyni ezen tény és okát fogja adni, hogy ezen ugyszólván kötelezettségének miért nem tett eleget?

— **Alakuló közgyűlés.** Tömörkény község újonnan választott képviselő testületének alakuló közgyűlése folyó hó 18-án tartott meg Tasnády Imre járási főszolgabíró elnöke alatt.

— **Háziipari tanfolyam.** Durányi Ignác földmivelésügyi miniszter a napokban leiratot intézett a vármegye törvényhatósága útján Csongrád község előljáróságához, amelyben értesítette a községet, hogy jövő évi január hó 10-étől kezdve hat heti tanfolyamot fog létesíteni Csongrádon, abból a célból, hogy a munkások díjtalanul kiképzést nyerjenek a háziipar különböző nemeiben. Nevezetesen a kósár-, a fűz- és szalmafonásban, a seprű-, kefe és különböző házi eszközök készítésében. Akik részt akarnak venni a hat heti tanfolyamon, azok jelentkezhetnek a községi előljáróságnál. A tanfolyam helyisége a polgári áll. leányiskola tornatermében lesz. Örömmel jelentjük ezt a hírt, amely arról tesz tanubizonyoságot, hogy a földmivelésügyi miniszter Csongrád község népéről sem feledkezett meg akkor, mikor az ország különböző vidékein felállította a háziipari tanfolyamokat.

— **Tisztújítás.** Tömörkény községben az év végével a község segéd és kezelő személyzetének lejár a mandátuma. Az új választás a folyó hó 29-én lesz megtartva.

— **Új phisikai eszközökkel látta el a vallás- és közoktatási miniszter az elemi iskolát.** Az új phisikai eszközök az elmúlt héten érkeztek meg s azoknak átvizsgálásával Éder János úr, felelős szerkesztőnk bizott meg. Örömmel hozzuk ezen hírt mint népoktatási intézetünk fejlődésének egyik jelét.

— **Csanyi választás.** Csany községben a lemondás folytán üresedésbe jött irnoki állás december hó 18-án töltött be a Tasnády Imre főszolgabíró elnöke alatt összeült tisztújító széken. A tisztújító szék Horváth András csanyi lakost egyhangulag választotta meg községi irnokká. Ugyanekkor Forgó Gábor közgyámá és Czímber János pedig esküdtté választott meg.

A bortermelők és általában a borászattal foglalkozóknak vélünk jó szolgálatot tenni, ha felhívjuk figyelmüket azon körülményre, hogy az idén a szüretkor uralgott sok esőtől a szőlő rodhadást kapott és ettől penész gombákkal lett metelyezve. Az oly hibás szőlőkből nyert új borok nem tisztulnak, megtörnek, megbarnulnak, sőt ha kellő időben nem gondoztatnak, egészen elromlanak. Az ily új borokat legjobb mihamarabb a beteg seprőről lefejtetni és az arra alkalmas, mirenymentes kénszele-tekkel kellőkép átkéneezni. Ily javított mirenymentes kénszeleteket készít Schönbeck Imre Esztergomban a következő minőségek és árakban. Az 1-es fajta az üres hordók jó karban tartására való, egy 50 dekás csomag ára 40 fillér. A 3-as fajta az egészséges, új és öreg borok átkénezéséhez, csomagja 1 korona; az 5-ös fajta a hibás, beteg borok gyógyításához való, egy csomag ára 1 korona 60 fillér. Az idej új borokhoz az utóbbit kell használni. A vele kezelt borok hamarabb megtisztulnak, eltartathatók és szállíthatók lesznek és a mi a fő, nem kapnak kénbűzt (Einschlag szagot) a mi a régi méreg tartalmú bűdös Einschlagnál elkerülhetlen és ez okozza a nagy fej- és gyomorfájást.

Ezen készleteket a készítő vidékünkön kellőkép szándékozik megismertetni, miért is mintákat és használati utasítást bérmentve küld. Ismét eladóknak kellő jutalékokat enged. Kapható: Tóth Péter úrnál és Ifj. Aigner József úrnál Szegeden, Tajthy József úrnál Dorosmán, Csillag István úrnál és Molnár Imre úrnál Horgoson.

Hölgyek öröme! Ezekre menő elismerő levél bizonyítja, hogy a legjobb szer a szépség ápolására az általam készített híres dr. Lehman-féle arczkenőcs. Egy téglgy ára 1 korona, hozzávaló szappan 80 fillér. Poudér 1 doboz 1 korona. Csak nevem és arczképpemmel ellátott téglgyt kérjünk és fogadjunk el! Kérem egy próbarendelményt tenni. *Gyarmati* Emil városi gyógyszerelő a Szent-Háromság-hoz Baján. Viszonteladók nagy kedvezményben részesülnek. 3-20

A hangszeripar fejlesztése hazánkban. Nagy munka és áldozattal volt csak lehetséges hazánkban a magyar ipar termékeinek tért hódítani. Pedig a magyar ember nem szívesen adja pénzét a külföldnek. Számos példa különösen a hangszeripar terén, hogy a külföldről hozott hangszer nagy része silány. Ma azonban, midőn már a a régebben német ajkú községek lakosai is magyarok s a magyar zenét kultiválják, alig van nagyobb község, melynek saját zenekara ne volna. De a klasszikus zene is igen szép irányban halad hazánkban; a vidéki tanítóképző intézetekben, egyes gymnasiumokban és zeneiskolákban igen szép emelkedést mutat fel a magyar zeneirodalom. Ebben a fejlődésben nagy érdeme van *Stowasser János* budapesti hangszergyárosnak, kinek kezdeményezésére számos zenekar létesült a vidéken s a hazai hangszeripar fejlesztése és terjesztése körül kifejtett tevékenységével köztisztelést és nagybecsülést szerzett magának úgy a fővárosban, mint a vidéken, mit 40 év óta a hangszerkészítés terén jó munka és szolid kiszolgálással méltán kiérdemelt, hogy hangszerüzlete ma már a legnagyobb Budapesten és munkásainak igazságos főnöke, kikkel szemben a legméltányosabb, úgy, hogy vannak munkásai, kik 30 éven túl vannak nála foglalkozásban. Egyik legfőbb tanítványa a gyárban fia, ki szaktudomásával már több ízben kitünt, különösen a szárnykürt átdolgozásával s a tárogató ősrégi hangszer újra szerkesztésével, minek folytán ez a hangszer oly kedvelté vált, hogy főuraink közül is többen megrendelték azt s a külföldön is nem egy symphonikus zenekar kelt érdeklődést a melábus kuruczdaloknak a Stowasser-féle tárogató előadásával. Nagy elismerés illeti tehát Stowasser Jánost a magyar hangszeripar fejlesztéseért, melynek részese derek fia is, ki atyja nyomdokain haladva, szaktudásával hivatta van a magyar hangszeripar emelésére. *Aczél.*

Ingyenes díszmű ajándék. Aki e czímet olvassa, akaratlán is Amerikára, a képtelenségek hazájára gondol. Pedig ezuttal sokkal közelebből, Budapestől kel származó a hírt. A Pesti Napló Magyarországnak a legrégibb, pártoktól és klikkektől teljesen független, szabadelvű és szókimondó napilapja lepi meg vele karácsonyra olvasóit, ajándékkal adván — teljesen ingyen — a gyönyörű kötetű, remek illusztrációkkal díszített Zichy Mihály albumot. E valóban érdekes és nagy irodalmi becses művet — melynek az Athenaeum kiadásában megjelent eredetije 90 koronába kerül — a Pesti napló új kvárt kiadásában karácsonyi ajándékkal megkapja a Pesti Napló mindenállandó előfizetője. Es megkapják díjtalanul azok az új előfizetők is, akik egész éven át fél, negyedév vagy havonként, de megszakítás nélkül fizetnek elő a Pesti Naplóra.

(A Mátyás Diák.) Ha van vig és elmés ujság, amely olvasóinak kellemes és derült órákat szerez, úgy ez a lap kétségen kívül a «Mátyás Diák», amelyről köztudomású, hogy Magyarországnak nemcsak legnagyobb szabású, de legjobb élelzapja. A «Mátyás Diák» egyúttal a legelterjedtebb viczezes ujság is, s alig van hely az országban, ahol lelkes és vidám olvasói ne lennének. A «Mátyás Diák» most tizenhatodik évfolyamába lép, hogy tovább is elismerések között, diadallal fusson útját, nagy öröme a mulatni szerető magyar közönségnek. A «Mátyás Diák» minden egyes számban 35—40 karrikatura, adoma-

illusztráció és művészi rajz jelenik meg. Szövege úgy a politikai, mint a társadalmi életet ötletesen magyarázza. Vig elbeszélései és humoreszkjei magas színvonalon állanak. Versei csattanósak és találók. Rendkívül válogatott s gondos összeállítású talányai föltétlen szórakoztatók. Egy-szóval a «Mátyás Diák» mi már versenyen kívül áll s elmondhatjuk, hogy ha van valami boldogság, úgy ez a «Mátyás Diák» olvasójának lenni. A «Mátyás Diák» Murai Károly szerkesztésében, kiváló humoristák közreműködésével a Wodianer F. és Fiai cég kiadásában jelenik meg. Előfizetési ára negyedévre 3, félévre 6, egész évre 12 korona. A «Mátyás Diák» kiadóhivatala (Budapest, Sarkantyú-s-utca 3. szám.) bárkinek is készséggel küld mutatványszámot.

IRODALOM.

Programm.

A Magyar Hírlap már teljes tizenkét esztendő óta szolgálja híven és osztatlanul a magyar közönség érdekeit.

Szinte páratlanul áll a Magyar Hírlap abban, hogy mindenképen teljesen független. Sem politikai pártnak, sem osztályoknak, sem a hatalomnak alárendelve nincsen. A legnagyobb szabadsággal hirdeti meggyőződéseit úgy a politikában, mint bármely társadalmi kérdésben is.

A Magyar Hírlap irányadója, parancsolója egyes-egyedül a közérdek. Ehhez képest politikai programja az eszményi liberalizmus, társulva a legtisztább demokracizmusmal. S mindebben is mindenekelőtt tetőtől-talpig magyar.

A magyar érdekek feltétlen, megalkuvást nem ismerő szószólója és védelmezője a Magyar Hírlap. Pártok keretéhez semmiképpen sem kötötten hirdeti hazafias meggyőződését úgy a nagy, mint a kis dolgokban. A legéberebb figyelemmel kíséri mindazt, amivel a magyar nemzet sorsa bármely czímen összefügg.

A nemzeti kialakulás harczaiban és forrongásaiban a Magyar Hírlap a legélelkebben figyelő, felvilágosító és irányító részt veszi. A közgazdasági tökéletesítést s az igazi magyar szempontoknak megfelelővé tételét: kiküzdendő programjontjai közt is első helyen sürgeti.

Munkatársak.

A Magyar Hírlap állandó munkatársai közt az ország elsőrangú írói és hírlapírói vannak. Míg egyrészt szépirodalmi közleményei, regényei, tárcái, s egyéb-
enemű czikkei, — megannyi irodalmi csemege; másrészt hírszolgálati megbízhatóság, mint gyorsaság és bőség szempontjából tökéletes és felülmúlhatatlan.

Rovatok.

A rovatok változatosága kimeríthetetlen a Magyar Hírlap hasábjain. A rendes hír-rovatokon kívül «A társaság» című külön rovata van, mulattató közlemények számára. A nők pedig az asszonyok rovatában találják meg minden vasárnap az őket legközelebből érdeklő cikkeket és tudnivalókat egész gyűjteményét.

A Magyar Hírlap gyakran közöl érdekes magyarázó képeket is, amikor ezzel szolgálatot tehet a közönségnek.

Közleményei megválogatásában mindig a tisztult ízlés, az irodalmi színvonal, s a jóerkölcs vezeti a Magyar Hírlapot.

Bárony István regénye.

Legközelebb teljesen magyar tárgyú és izű érdekes regényt kezd a Magyar Hírlap Bárony István tollából.

Kedvezmény.

Különös kedvezményvel is bőségesen szolgál a Magyar Hírlap azoknak, akik előfizetők.

Január elsejével belépő negyedéves előfizetőink külön kedvezményként, ez idei karácsonyi könyvajándékunkból 3 kötetet, féléves előfizetők hat kötetet kapnak teljesen ingyen. A könyveket az előfizetés beérkezése után azonnal megküldjük.

Emellett természetesen az 1903. évi karácsonyi könyvajándékunkból is annyi kötetet kapnak, ahány hónapig 1903. karácsonyáig egyfolytában a Magyar Hírlap előfizetői voltak.

A január elsejével belépő negyedéves új előfizetők tehát 1903. karácsonyáig tizenöt kötet regényt, a féléves új előfizetők tizenhét kötet regényt kapnak teljesen ingyen.

A Magyar Hírlap előfizetési ára: negyedévre: hét korona, félévre: tizenegy korona, egy hónapra: 2 korona 40 fillér.

A Magyar Hírlap kiadóhivatala, V., Honvéd-utca 10.

Szerkesztői üzenetek.

T. I. Kiskunfélegyháza. Nem közöljük. Kérését nem teljesíthetjük.

S. E. Helyben. Versgyűjteményéből szemelvényt nem közölhetünk. Habár annak tartalmával egyetértünk is, de a mai reakciós korunkban úgy önnök, mint magunknak bajt okozhatnánk. Ha egyebet nem, de az ilyen költeményekért a budapesti rendőrség részére erőszakkal is lefényképezhetik a szerzőt. Azonban gondos átdolgozás után egy radikális lapban nyilvánosságra lehet hozni. Csak dolgozzék tovább, előre!

Anyakönyvi bejegyzések.

1902. december 13-tól 20-ig.

Születések:

Fölföldi István, Justin Lucza, Szaikai Mária, Illés Valér, Varga Julianna, Gyánti Imre, Magyar István, Bagi István, Ujszászi István, Surányi Viktor, Schvarcz Erzsébet, Polyák Mária, Vikor Viktor, Kádár Mária.

Halálozások:

Turi János 6 napos veleszületett gyengeség, Kajtar József 21 éves tüdőgümőkór, Huszka Anna 2 napos veleszületett gyengeség, Nagy István 2 hónapos tüdőgyulladás, Kovács Veron 44 éves tüdőgümőkór, Bárdos Mária 6 napos görcsök, Dávid János Sándor 1 hónapos görcsök, Muladi Piros 2 éves tüdőgyulladás, Tóth Gergely 18 napos görcsök, Dányi Gábor 54 éves tüdőgümőkór, Atkari Ferencz 46 éves tüdőgyulladás, Szabó Katalin 50 éves tüdőgümőkór, Palásti Kovács István Péter 13 hónapos agyhártyagyulladás, Bori Lajos 72 éves bélsavarodás, Gyánti Imre 15 órás veleszületett gyengeség, Nagystók Pál 14 éves vérékenység, Puruczka Julianna 88 éves aggkor, Patai Anna 76 éves aggkor, Besenyi Rozália 73 éves aggkor, Mészáros Viktória 33 éves tüdőgümőkór, Polyák Mária 73 éves aggkor, Kovács Rozália Anna 2 éves vörheny.

Felölös szerkesztő: **Eder János.**
Társ-szerkesztő: **Holló Adolf.**
Kiadólaptulajdonos: **Weisz Márk.**

Öngyilkosság,

tönkretűtás fenyegeti azt az embert, aki gyakori főfájásban szenved s baját nem gyógyítja kellő módon. Az ilyen szerencsétlen, izgatott lelki állapotában önmagával és a világgal is meghasonlik. Akinek a **feje fáj**, vegye meg sürgősen a **legbiztosabb szert**, a **Fortuna Migrain pasztillát**, melyből 1 drb 30 fillér, 12 drb 2 korona 80 fillér. Kapható: **Schubert Arnold** Fortuna gyógytárában Budapest, VII. Csengery- és Dob-utca sarkán. = Csomagolás nem számítatik! =

SZÓLÓOLTVÁNYOK

szokvány minőségben és Európán nemese gyökere és szima vesszők melyen lecsillított árakon. Oltványok ezek 90-100 ffr. Mindeik a legkiválóbb bor- és csomócsalókból, jászintán, teljes jótalással. Ha a szállítvány a megrendelésnek meg nem felel, úgy az oda- és visszaszállítási költséget, valamint a megrendelő által kifizetett összeget hiány nélkül azonnal visszafizetem. Így mindenki ebbeli szükségletét az én költősemen házához szállítva tekintheti meg.

ÉLŐNEMZÉS.

Glodtschilin csemeték és magvak. Oriás töredék igen gyorsan fejlődő és szivárvány. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, renkióvíl osekély kiadásal, melyen nemcsak ember, de semmitálsó állat, még az apró nyulak sem halhatnak át, úgy hogy a bekerített részek teljesen kizárhatók. Minden rendelkezéshez rajzokkal ellátott útmutató és kezelési utasítás mellékelve. Bővebb tájékoztatás véget szines igényomatú díszes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek, rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzéken kívül egy oly könyvet kap ezzel, ki címét egy levelezésben tudatja, mely nincsen az a ház vagy család, a hol annak területét haszonra ne forsitának, városban, falun, pusztán, gazdaság vagy szarvány családánál egyaránt. Így meg azoknak is érleketben áll, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly közremények foglaltnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek.

Diócsemeték. Kétféle, orisál óvdelmet biztosító voltánál fogva, ennek tanyositése majd minden gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.
Cím: **Krúszlákai Elő Szőlőoltvány-Telep, Nagy-Lánya a p. Székelyhid.**

A Pesti Napló karácsonyi ajándéka

Zichy Mihály Album.

A **Pesti Napló**, amely eddigelé Madách **Ember tragédiáját**, Arany **balladait** Zichy **Mihály képeivel**, Katona József **Bánk bánját**, Kisfaludy Sándor **Himfy szerelmét** remek albumba foglalva, és legutóljára a **Költők Albumát** adta olvasóinak karácsonyi ajándékkul, az idén az eddiginél is nagyobb szabású, díszben, tartalomban nemcsak az eddigi ajándékokat felülmúló, de a könyvpiacra is ritkaság számba menő díszművet, a **Zichy Mihály Albumot** szánta olvasóinak karácsonyi ajándékkul.

Zichy Mihály képeinek válogatott, impozáns albumba foglalt gyűjteményét a **Költők Albumánál** nagyobb és díszesebb alakban.

Zichy Mihály világhírű művészi teremtésének **legszébb festményeit és rajzait** foglalja legjavát, amelyeket mindegyikéhez ez a **negyven műlapon, legkiválóbb esztétikusaink és műbíráink** írnak szövegmagyarázatot. A valóban remek kivitelű műlapoknak egy része **gyönyörű színyomású** lesz, olyan, amilyen eddig alig jelent meg magyarszövegben.

A negyven pompás műlapot, a kísérő szöveget és **Zichy Mihály egyéniségének és változatos életpályájának regényes rajzát**, valamint Zichy rajza **gazdag bekötési tábla** foglalja gyönyörű után készült díszes kötetbe.

A **Pesti Napló** e nagyszabású díszművét az Athenaeum állítja ki. A **Zichy Mihály Albumot**, amelynek ára az Athenaeum **eredeti kiadásában 90 korona**, a **«Pesti Napló»** új kvart kiadásában karácsonyi ajándékkul megkapja a **Pesti Napló** minden állandó előfizetője. És megkapják díjtalanul azok az előfizetők is, akik egész éven át félnegyedév, vagy havonként, de megszakítás nélkül fizetnek elő a Pesti Naplora.

Karácsonyi és ujévi ajándék vásár!!!

Nagy választék karácsonyi és ujévi levelező-lapokban, imakönyvek, naptárak, tárczanaptárak, ifjúsági iratok, képes könyvek, dísz doboz levélpapír, író- és rajzeszközök, fénykép- és képes levelező-lap albumok, piaci és gyermek táskák, litografizott névjegyek a lehető legjutányosabb árban kaphatók

Weisz Márk

= könyvkereskedésében. =

Köhögésben szenvedők

próbálják a csillapító és kellemes ízű

KAISER-féle mell-bonbont.

2740 közjegyzői okirat, amely arról tanúskodik, hogy biztos gyógyulása a **köhögés, rekedtség, hurut és elnyálkásodásnak**. Amit helyette kínálnak utasítsuk vissza. **Egy csomag ára 20 és 40 fillér.** Kapható Ungváry József és Wiesner Lajos gyógyszerészeknél Csongrádon.

Óh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés rekedtség és elnyálkásodás, ellen gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próba doboz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR” GYÓGYSZERTÁR

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Éljen!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított.

Kapható Csongrádon: Nigrinyi Zoltán, Ungvári József és Vladár Sándor gyógyszerertárában.

Első kézből legjobban vásárol.

Magyarország legnagyobb hangszergyára réz-, fa-, fuvó- és vonós hangszerekben.

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari hangszergyáros, a cs. és kir. közös és a m. kir. honvéd hadsereg szállítója

Budapest, II., Lánchíd-utca 5. szám.

Legnagyobb választék az összes hangszerekben.

Hegedűk, gordonkák, bőgők, fuvolák, klarinetok, trombiták, czimbalmok.

Általán konstruált TÁROGATÓK 30 frrtől feljebb

iskola és zongorakiséret ingyen.

HARMONIKÁK legjobb elpusztíthatlan hangokkal. Különlegesség: acélhangú hangverseny-harmonikák, saját minták.

Teljes zenekar felszerelések

a legjutányosabb árban előnyös feltételek mellett.

Képes árjegyzékek

és pedig külön-külön a) hangszerekről, b) harmoniumokról, c) harmonikákról ingyen és bérmentve.

